

Analyse haiku inzendingen Haiku kukai Lente 2023

Een nieuwe lente en een nieuw geluid...

Weer galden zoveel haiku in de Inbox van poetry-kukai dat het maximum van 75 inzendingen ruim werd gehaald. De Lente werd op uiteenlopende wijzen binnengehaald. Ook nu weer waren de inzenders kwistig met het gebruik van een **seizoenswoord**, de zogenaamde **kigo**. De lezer werd door de volgende sleutelwoorden gesignaleerd dat tijd of plaats van handeling de lente betrof:

- ✓ Bloemen, bloesems (idem) 29 keer
- ✓ Het seizoen met name genoemd (lente, voorjaar) 20 keer
- ✓ Vogels bij naam genoemd of algemeen bedoeld: 18 keer
- ✓ Bomen, planten ook bij naam genoemd of algemeen bedoeld: 16 keer

Voor 4 haiku was er geen plaats voor een seizoenswoord. Soms was de verwijzing naar seizoen of thema te bedekt dan dat er meteen een luide bel klonk. In enkele gevallen werd "lente" niet per sé genoemd of met een seizoenswoord aangehaald maar subtiel gesuggereerd. Daar kozen vier dichters voor. Het begrip lente werd meer zinnebeeldig gehanteerd in de haiku:

het kindmoedertje/met in haar wagen een pop/die écht alles kan

De lente van het leven werd zo in luttele woorden gevat.

De haiku wordt vaak krachtiger als de suggestie het wint van evident seizoenswoord of het met name noemen van het bedoelde thema. Zo sluimert onderhuids het thema Lente in de volgende haiku:

onder je huid/sluimerende zomersproeten/ gezicht naar de zon

De winnende haiku: Marie Peters, de winnares van deze kukai liet ons met haiku nr 37 met 28 voorkeursstemmen op de vleugels van een citroenvlindertje de lente invliegen:

onder de bomen/ danst een vlekje lentelicht/citroenvlindertje

Stijlfiguren

Ook in deze lentereeks werd graag gebruik gemaakt van **stijlfiguren** om de haiku vaart te geven of om de boodschap door te geven. De **onomatopie** werd een enkele maal gebruikt om een ketel een stem te geven:

Wieeee: *de ketel fluit, / ik ga bloesemthee zetten./ Leve de sakura!*

Wie nog de oude fluitketel kent, herkent het dringende gegil in dit 'Wieeee'.

Waar haiku een wortel heeft in grappig bedoeld gedicht, lijkt in een drietal haiku de **woordspeling** haast onontkoombaar. Een haiku bomvol woordspelingen, presenteerde toch de 'lente':

een lente concert, / koppig oefent een ezel/ op noten balken.

Woordspelingen nemen soms de vorm aan van bedekte, misschien 'ondeugende' verwijzingen naar bekende films, boeken, begrippen:

vijftig tinten groen. / Bloemetjes en bijtjes in/ voorjaarsextase!

Blos op de wangen voor diegene die de woordspelingen vat 😊.

De **personificatie** of vermenschlijking werd 11 maal gebruikt om de lezer mee te nemen in het verhaal dat de dichter wilde delen. Heel aanschouwelijk werkt deze stijlfiguur in:

Kwetsbare bloesem/ Baant zich een weg naar zonlicht/ Aanschouwt nieuw leven

De personificatie geeft ook de stemming weer van iets waar je objectief gezegd, geen stemming aan kan aflezen:

Ons vogeltje straalt/ Warm snatert 't zonnetje/ Wondertje Anna

Hoezo, snatert een zon?!? Maar hier kan de personificatie een dubbele bodem hebben: het vogeltje dat straalt, het zonnetje dat snatert kan ook wel eens een **metafoor** voor een kindje zijn, dat later in het gedicht *Wondertje Anna* blijkt te zijn. Haiku zet zo de dichter én de lezer aan het werk.

Een metafoor met een spoor van personificatie vinden we in:

in haar bruidsjaпон/ de besneeuwde appelboom /zang van de hommels

De vergelijking van de rijke bloemenweelde *als van een* bruidsjaпон wordt ingekort door de appelboom een bruidsjaпон aan te meten. Ook de **vergelijking** moet de lezer helpen om te delen in een beeld dat de dichter heeft bij de lente.

Het groen in april /als de jeugd in ons leven/ mooi en kort van duur

Zo werd zo'n 5 keer het gedicht opgeluisterd met een metafoor of vergelijking.

Hutspot

In onze haiku-kern bracht onze Japanse deelneemster onder de aandacht, sober te zijn met thema-woorden in één haiku. Liefst maar één thema- of seizoenwoord. Wellicht dat dit ook geldt voor het gebruik van stijlfiguren.

Niet zelden werd in deze reeks haiku gebruik gemaakt van meerdere seizoenwoorden in één haiku. Soberheid vergt oefening. Evengoed kan een heerlijk overmoedige overdaad van seizoenwoorden en stijlfiguren een eigen charme hebben. Een haikudichter trakteerde de lezer op verschillende seizoenwoorden, personificaties, woordspelingen en serveerde daarmee een rijke hutspot van dichterlijke ingrediënten.

weide in april/ weg vlucht de spreek: tureluurs/ van wulps ge-grutto

Zo werden we weer getraceerd op een bont boeket lente-haiku om van te leren of gewoon, van te genieten.